

Валентин Мойсеєнко

**ІСТОРИЇ ЗНИЩЕННЯ,
ПОРЯТУНКУ ТА ВИЖИВАННЯ**

Бородянка: 24.02. – 31.03.2022

Київ

УДК 821.161.2'06-32:355.01(477)"2022"(082)

М74

Мойсеєнко В.С.

М74 Історії знищення, порятунку та виживання. Боро-
дзянка: 24.02. – 31.03.2022. Київ : Видавництво Ліра-К,
2022. 96 с. фото

ISBN 978-617-520-416-0

У книзі зібрані розповіді свідків спротиву окупан-
там, знищення Бородзянки, порятунку та виживання її
жителів, ілюстровані документальними фото. На прик-
ладі цих розповідей та маловідомих історичних фактів
демонструється прірва у світогляді начебто ще не так
давно «братніх» народів – російського та українського.

УДК 821.161.2'06-32:355.01(477)"2022"(082)

ISBN 978-617-520-416-0

© Мойсеєнко В.С., 2022

© Видавництво Ліра-К, 2022

Від автора

Фото зруйнованих дев'ятиповерхівок у центрі містечка, схожі на театральні декорації апокаліпсису, обійшли світову пресу. Вони стали символом варварства російської армії. Те, як це відбувалося, мені довелося побачити на власні очі. Тут зібрані розповіді свідків спротиву ворогу, знищення Бородянки, порятунку та виживання її жителів, ілюстровані документальними фото. Вони демонструють прірву у світогляді «братніх» народів – російського та українського, яка виникла дуже давно. Не випадково східні кордони сучасної України на античних та середньовічних картах співпадають з тогочасною межею між Європою і Азією.

РОЗПОВІДЬ ПЕРША ІСТОРІЇ СПРОТИВУ ТА ЗНИЩЕННЯ

Втеча

Цей зім'ятий аркуш паперу я знайшов на підлозі поспіхом покинутого будинку.

Його намалювала господиня дому Наталія для свого трирічного Платона. Схоже, це добряк Бар-

ні – великий, кудлатий пес, улюбленець усієї родини. Господарі разом з трьома дітьми покинули його на маму господині у перший день війни і виїхали на власному авто до Польщі. Так вчинили сотні тисяч киян та жителів приміської зони, переважно молодих, активних і матеріально забезпечених людей. Вони кинули все: бізнес, кар'єру, садиби чи квартири в престижних будинках. Частина з них навіть встигла оформити ветеринарні паспорти міжнародного зразка на домашніх улюбленців – собак і котів. Усі вони вірили даним американської та британської розвідок, а не наївним заявам президента Зеленського про те, що Росія ще не готова до нападу. Тому безперервна ріка легкових авто потекла через Бородянку одразу ж після повідомлення про початок війни. Цей потік не вщух навіть після появи 26 лютого російської бронетехніки на східній околиці селища. Він лише перемістився на автодороги Київ – Ковель та Київ – Житомир.

Подальші події засвідчили, що всі, хто виїхав, мали цілковиту рацію. Проте більшість залишилися вдома. Переважно це були небагаті люди без власних авто, пенсіонери та інваліди. Серед них й російськомовні бородянці, які не дуже боялися росіян. Сорок років тому вони приїхали працювати на місцевий екскаваторний завод й по сьогодні продовжують розмовляти російською. Знайшлися й щирі прихильники Путіна, які допомагали окупантам. Були

й такі як я. З якогось дива ми вірили у швидке закінчення війни. Нам здавалося, що як тільки-но російські війська зустрінуть рішучий опір, то відступлять, щоб не втягуватись у затяжне і тому безнадійне протистояння з Україною та Заходом.

Як завжди на початку війни, більшість кинулася розкуповувати продовольчі товари, ліки, туалетний папір та знімати готівку в банкоматах. Знайшлися й справжні чоловіки, які вишикувалися в довгу чергу перед місцевим військкоматом, щоб записатися до лав тероборони і отримати зброю. Правда, той працював частково лише перші два дні війни, і автоматів Калашникова вистачило далеко не всім. Наступ росіян був настільки стрімкий, що більшість членів місцевої тероборони не встигла одержати зброю. У цей час до керівництва Бородянської громади завітали представники ЗСУ. Зокрема, вони попросили не зупиняти ворога в межах населених пунктів, щоб уникнути жертв серед цивільного населення.

Спротив

Російським десантникам не вдалося раптово захопити аеродроми в Гостомелі і Василькові та з ходу увірватися до Києва. Після цього російське командування вирішило оточити й захопити Київ з заходу. Для цього військам було наказано пробити коридор через Бородянку, Макарів, Фастів і далі до Василькова, щоб перерізати житомирську, одеську автомагістралі та залізницю.

Бородянка традиційно розташовується вздовж однієї вулиці. Вона є частиною прадавнього шляху Київ – Іскоростень, що веде далі на захід. Сьогодні цю вулицю називають Центральною, а ще – «довгою як собача пісня». Адже її довжина складає сім кілометрів. Не дивно, що більшість подій, описаних у цій книжці, пов'язані з цією вулицею.

Бронетехніка ворога з'явилася на східній околиці Бородянки на початку вулиці Центральна вранці 26 лютого. За словами очевидців, російські десантники з танків поливали свинцем усіх, кого бачили у цій частині містечка. О 13.40 російська ракета зруйнувала будинок родини Симорозів на цій вулиці й вбила шестеро його мешканців.

Під вечір того дня місцеві сили спротиву біля центру соціально-психологічної реабілітації «Довір'я», де вони базувалися, збудували барикаду. Там вони спалили ворожий бронетранспортер і захопили ворожу вантажівку.

Тому 27 березня наступна велика колона бронетехніки пішла в обхід по кільцевій дорозі, як цього їй вимагав дорожній знак на в'їзді до Бородянки. Вздовж цієї дороги відсутня багатопверхова та промислова забудова й партизанам тут важче заховатися. Тому цю колону обстріляли у промисловій зоні біля екскаваторного заводу.

Увечері цього ж дня чергова колона (місце дислокації – Далекий Схід Росії) з великими білими позначками «V» (Восток), укомплектована бурятами, знову спробувала пройти по вул. Центральній. Але поблизу пошти потрапила в засідку. Це місце було обрано партизанами не випадково. Тут з одного боку вулиці – парк, а з протилежного – нежитлова забудова. Моєму сусідові вдалося зняти з дев'ятого поверху свого будинку коротке відео. На ньому чутно автоматні черги, видно палаючі ворожу техніку та приватні будинки, підпалені росіянами (фото 2).

Вранці 28 лютого я сфотографував результати цього бою – спалену російську техніку та трупи бурятів (фото 3-5).

Ось як прокоментував цей бій пізно ввечері того ж дня на своїй сторінці в Facebook відомий військовий оглядач Юрій Бутусов: «Воины территориальной обороны села Бородянка Киевской области под командованием Евгения Лаврова, наносят тяжелый урон российским колоннам снабжения. В боях 27-28 февраля сожжены 3 грузовика, захвачены 4 грузовика. Среди уничтоженных – машина управления, среди захваченных – машина, груженная боеприпасами к РСЗО БМП-21 Град, которые россияне собирались обрушить на Киев. Слава защитникам Киева!».

Фактично у дводенних боях було знищено 20 одиниць ворожої техніки й 8 захоплено. Тому росіяни були впевнені, що на них напав український спецназ. Лондонська «Таймс» у номері за 4 серпня 2022 року надрукувала інтерв'ю з начальником місцевого військкомату Сергієм Півнем про вказані події під назвою «Українські партизани билися як спецназ проти армії Путіна». Той розповів, що на захист рідного селища стало 45 місцевих чоловіків, половина з яких ніколи не служила в армії. Вони мали лише автомати Калашникова, ящик гранат та пляшки з запалювальною сумішшю. Крім того, підприємство «Автологістика» надало кілька легкових авто. Тому воювали партизани в спортивних костюмах та кросівках. Вони захопили гранатомети, іншу зброю та багато боеприпасів до неї. Це дало змогу спалити ще чимало ворожої техніки. В боях загину-

ло шестеро жителів Бородянки та навколишніх сіл.
Ось їхні імена:

Берник Юрій, загинув 27.02.2022 р.;

Лазір Іван, загинув 27.02.2022 р.;

Ярошенко Ігор, загинув 27.02.2022 р.;

Косян Борис, загинув 28.02.2022 р.;

Михальченко Сергій, загинув 28.02.2022 р.;

Шульгач Сергій, загинув 28.02.2022 р.

При цьому втрати росіян виявилися в багато разів більшими.

Сергій Півень висловив упевненість у тому, що спротив бородянців загальмував рух ворога у спробі зненацька захопити Київ. Він пожалкував, що багато партизан до цього часу не визнана учасниками бойових дій. Пан Сергій також розповів, як перестав спілкуватися зі своїм товаришем. Адже той переконаний, що Бородянку зруйнували через дії партизан.

Невдовзі окупанти від своїх інформаторів з подивом дізналися, хто насправді на них напав. Тож не дивно, що вони почали обшукувати будинки підозрілих жителів Бородянки у пошуках невловимих партизан. Росіяни вже мали фото декого з них, показували їх при обшуках, але нікого так і не впіймали. Це пояснюється тим, що на відміну від Бучі, члени місцевої тероборони від початку боїв намагалися не з'являтися дома, а багато хто вивіз свої родини.

Слід сказати, що росіяни ретельно готувалися до окупації і зібрали всю інформацію про населені пункти Київщини. У них були не лише карти доріг та місцерозташування органів влади, підприємств, складів і магазинів. Росіяни також мали списки з домашніми адресами всіх жителів, включно з колишніми військовослужбовцями, які воювали на Донбасі, та власниками мисливської зброї. За словами моїх знайомих, росіяни мали також списки членів місцевої терборони. Ось кілька свідчень очевидців, які це підтверджують.

Будинок моєї знайомої Анни знаходиться на східній околиці Бородянки. Вони з чоловіком вийшли 26 лютого, залишивши в будинку батьків. Наступного ранку садибу оточили два десятки російських вояк. Вони прийшли заарештувати чоловіка Анни як власника рушниці та члена тероборони. Командир росіян мав на шоломі портативний металощукач. Він обійшов будинок і переконався, що господаря і зброї в ньому вже немає. При цьому він одразу знайшов прихований сейф і сказав, що в ньому зберігаються золоті прикраси. Він їх не забрав, бо поспішав до сусіднього будинку.

Жителя Бородянки Валерія зупинив російський патруль і наказав назвати ім'я та прізвище. Той, хто запитував, ввів їх до свого планшета і зачитав адресу проживання Валерія.

Мій знайомий Сергій розповів, що ввечері 1 березня він побачив на сусідній вулиці Незалежності світло двох ліхтариків, які утворили пряму лінію. Вона показувала дві п'ятиповерхівки, які невдовзі були розбомблені.

Після боїв у центрі містечка для ворога було б логічним спрямувати наступні колони в обхід по кільцевій дорозі, де менше шансів потрапити в засідку. Проте російське командування дуже розлютив сам факт спротиву цивільного населення. Тому воно вчинило так, як це вже неодноразово робило в Чечні, Грузії, Сирії та на Сході України.

Знищення Бородянки

Близько 11-ї години 28 лютого колона бронетехніки з 24 танків, 26 бронемашин і ракетних установок та 15 бензовозів почала знищення вулиці Центральної. Я назвав її «дикою дивізією». Спершу росіяни вирвали тросом металеві двері магазину на в'їзді до селища й забрали сигарети і воду в пляшках. Така ж доля чекала і на два продовольчі супермаркети (фото 6). Коли колона наблизилася до багатоповерхівок, то почала їх розстрілювати з гармат і кулеметів. З вікон своєї квартири на другому поверсі я усе це бачив і фотографував (фото 7).

Найбільше дісталось адмінбудівлям, військкомату та музичній школі (фото 8).

Потрапили під гарячу руку й житлові будинки (фото 9).

На залізничній станції «дика дивізія» запалила нафтобазу, хоча вона належала росіянам і з 2015 року не використовувалася.

Про рух цієї колони на своїй сторінці у Facebook повідомив 28.02.2022 року о 17:45 відомий волонтер Георгій Тука: «Трасою в бік Києва через на-

селені пункти Здвижівка, Бородянка, Микуличі, Немішаєво і далі по трасі рухається колона російських окупаційних військових, які розстрілюють будинки обабіч дороги. Окупанти бояться, що їх закидають коктейлями Молотова».

Та інколи зло карається дуже швидко. Близько 15-ї години цього ж дня вулицею у зворотному напрямку промчали три танки. Схоже, це були залишки «дикої дивізії», розгромленої українськими військовими поблизу Макарова. Прохід «дикої дивізії» дуже налякав жителів багатопверхівок по вул. Центральній, й більшість з них того ж дня виїхали з Бородянки, або ж знайшли прихисток подалі від центру. Саме це і врятувало багатьом з них життя.

Як повідомив того ж дня о 17:08 сайт «Військова техніка», «Бійці тероборони Бородянки спалили кілька вантажівок та командно-штабну машину». Відповідь окупантів не забарилася.

Наступного дня (1 березня) о 16-й годині я стояв біля вікна на кухні і розмовляв зі своїм товаришем Сергієм по телефону. Він жив на кругу на західній околиці Бородянки, поруч з автодорогою Київ-Ковель. Майже одночасно почувся гул літаків, удар осколка в стіну поруч зі мною, вибух та його розгублені слова: «Чорт! Вікна й двері повилітали, мене скло порізало...» Це в перший поверх п'ятиповерхівки мого товариша вдарили ракети, випущені російським штурмовиком СУ-25 (фото 10).

На щастя, квартира мого товариша знаходилася в протилежному кінці будинку.

Буквально за хвилину інший літак випустив ракети по сусідньому будинку (фото 11).

Ці жахливі кадри майже одразу показали по українському телебаченню. Проте повітряні вбивці ні на що не зважали. За 2,5 години прилетіла наступна пара СУ-25 зі свого летовища в Білорусі і знищила дві чергові п'ятиповерхівки (фото 12).

Мій товариш Анатолій у цей час відпочивав у своїй квартирі на третьому поверсі. Вона знаходиться у лівому, вцілому крилі будинку. Він розповів, що перший удар зруйнував 5-4 поверхи, а наступний 3-1. На останок пілот кинув на руїни запалювальну бомбу, від якої загорілися вцілілі квартири.

Через півтора місяці рятувальники розібрали руїни і в підвалі знайшли понівечене чоловіче тіло. Це був син мого знайомого Володимира, хірург від Бога. Батьки впізнали його по рецептурних бланках у кишені куртки та флешці з докторською дисертацією, яку він готував до захисту. Від невістки залишився лише палець з обручкою, а від маленької онуки – лікоть. Проте їх не видали родині без аналізу ДНК і тому сина поховали одного (фото 13).

Але і цього льотчикам-вбивцям виявилось замало. Вони знову прилетіли близько 23 години